

Algemeen en toch bijzonder

Roland van Aalderen – 11 maart 2022

Sportvisserij
Nederland

Algemene soorten

- Ze komen overal voor
- Niet zo kieskeurig
- Ze zijn het minst gevoelig/kritisch
- Ze kunnen goed concurreren
- Ze kunnen prima uit de voeten in "cultuurwater"
- Typisch voor Nederland en brasemzone

Algemeen verhaal?

Iedere soort heeft specifieke habitat-eisen, of floreert pas bij bepaalt optimum:

- Aal
- Baars
- Blankvoorn
- Bot
- Brakwatergrondel
- Brasem
- Diklipharder/
Dunlipharder
- Driedoornige
stekelbaars
- Europese meerval
- Giebel
- Karper
- Kleine modderkruiper
- Kolblei
- Pos
- Snoekbaars

Generalisten komen er bekaaid af

- Meeste eurytope soorten scoren indirect negatief op KRW-maatlat
- “probleemsoorten”: brasem, karper, meerval of de aanwezigheid is een indicator dat het niet zo lekker ging (pos)
- Veel terechte aandacht voor biodiversiteit, maar...
 - Vervullend belangrijke functies: stapelvoedsel
 - Abundantie is indicator
 - Lengtesamenstelling

Leeftijdsopbouw

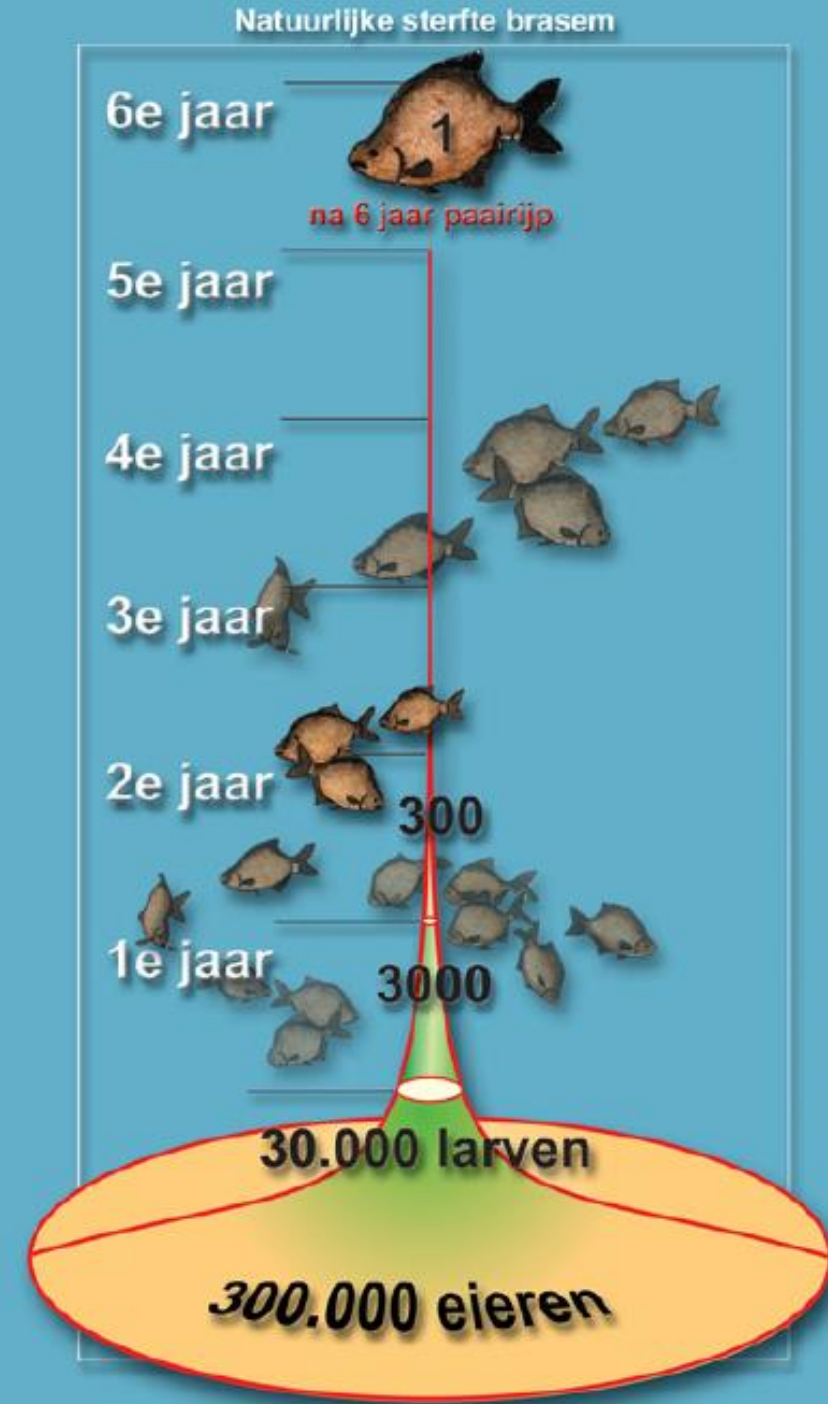
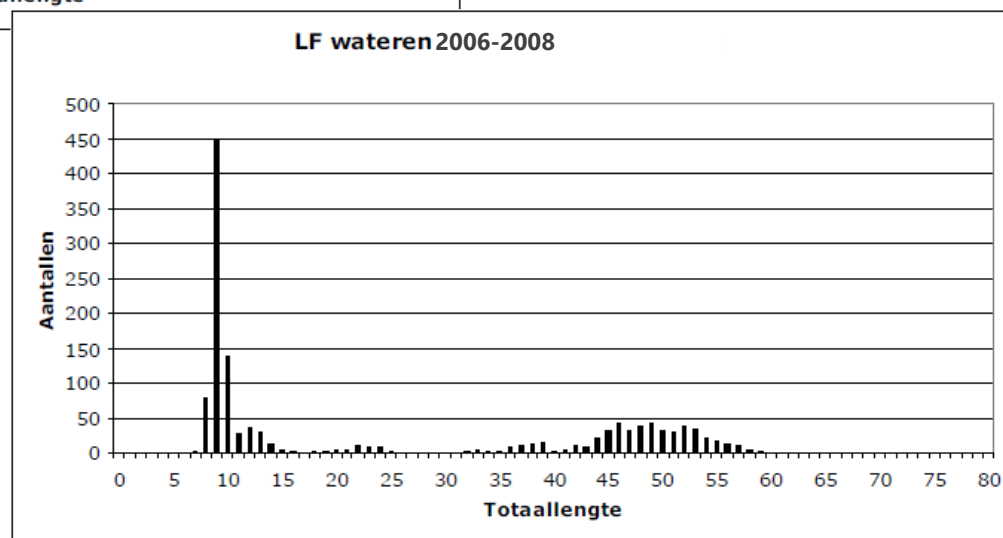
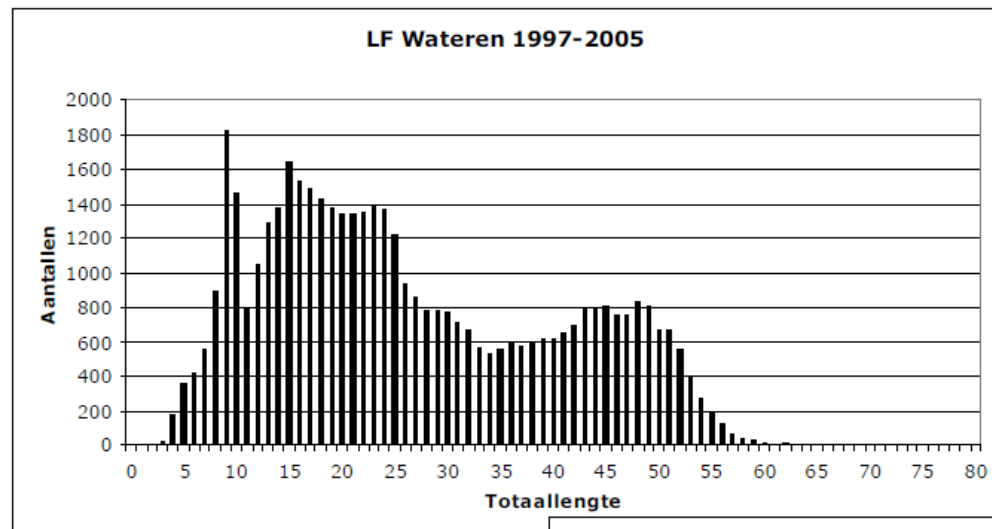
1.2.2. Definities voor zeer goede, goede en matige ecologische toestand in meren

Biologische kwaliteitselementen

Element	Zeer goed	Goed	Matig
Visfauna	Samenstelling en abundantie van de soorten komen geheel of vrijwel geheel overeen met de onverstoorde omstandigheden. Alle typespecifieke voor verstoring gevoelige soorten zijn aanwezig. De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont weinig tekenen van antropogene verstoring en wijst niet op een storing in de voortplanting of ontwikkeling van een bepaalde soort.	Er zijn lichte veranderingen in samenstelling en abundantie van de soorten ten opzichte van de typespecifieke gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch-chemische en hydromorfologische kwaliteitselementen. De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont tekenen van verstoring ten gevolge van antropogene effecten op de fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen en wijst in enkele gevallen op een zodanige storing in de voortplanting of ontwikkeling van een bepaalde soort dat sommige leeftijdsklassen kunnen ontbreken.	Samenstelling en abundantie van vissoorten verschillen matig van die van de typespecifieke gemeenschappen ten gevolge van antropogene invloeden op de fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen. De leeftijdsstructuur van de visgemeenschappen vertoont op fysisch-chemische of hydromorfologische kwaliteitselementen duidelijke tekenen van zodanige antropogene verstoringen dat een matig deel van de typespecifieke soorten ontbreekt of een zeer lage abundantie heeft.

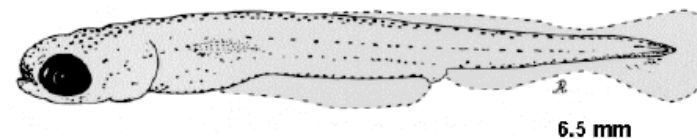
Ook generalisten zijn kwetsbaar

Hoe langer het juveniele stadium, hoe groter risico op predatie

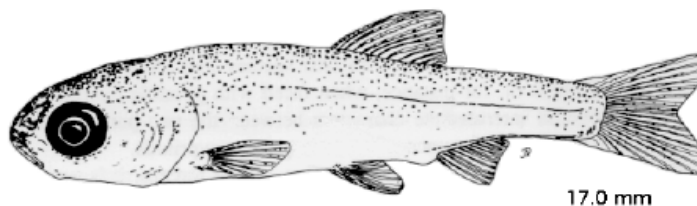
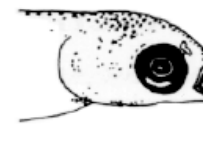
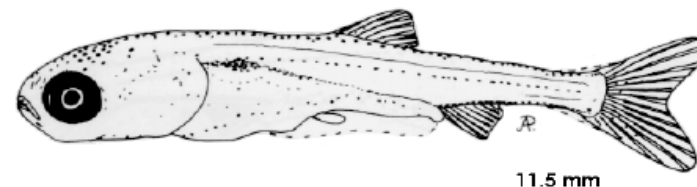
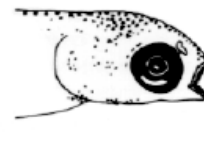

Het belang van specifiek voedselaanbod

- Meest cruciale (kritieke) periode larve: overschakelen van dooierzak naar exogeen voedsel (plankton)
- Zwemvermogen, bekgrootte, zintuigen, enzymen: **is nog beperkt ontwikkeld**
- Overleven: voedsel van het juiste formaat, op de juiste tijd en de juiste plaats. Dit luistert nauw !

1

Voldoende voedsel

- **Kennisontwikkeling voedselketen:**
 - Inzicht in macrofauna dichtheden
 - Welke 'drukken' hebben effect op de voedselketen? o.a. verontreiniging

Gezond water

- **verontreinigingen in opkomst:**
 - medicijnresten,
 - bestrijdingsmiddelen,
 - fluorkoolwaterstoffen (PFAS)
 - (micro)plastic afval
- **aanscherping van vergunning-voorwaarden voor lozingen**
- **Onderzoek naar effecten ecosysteem**

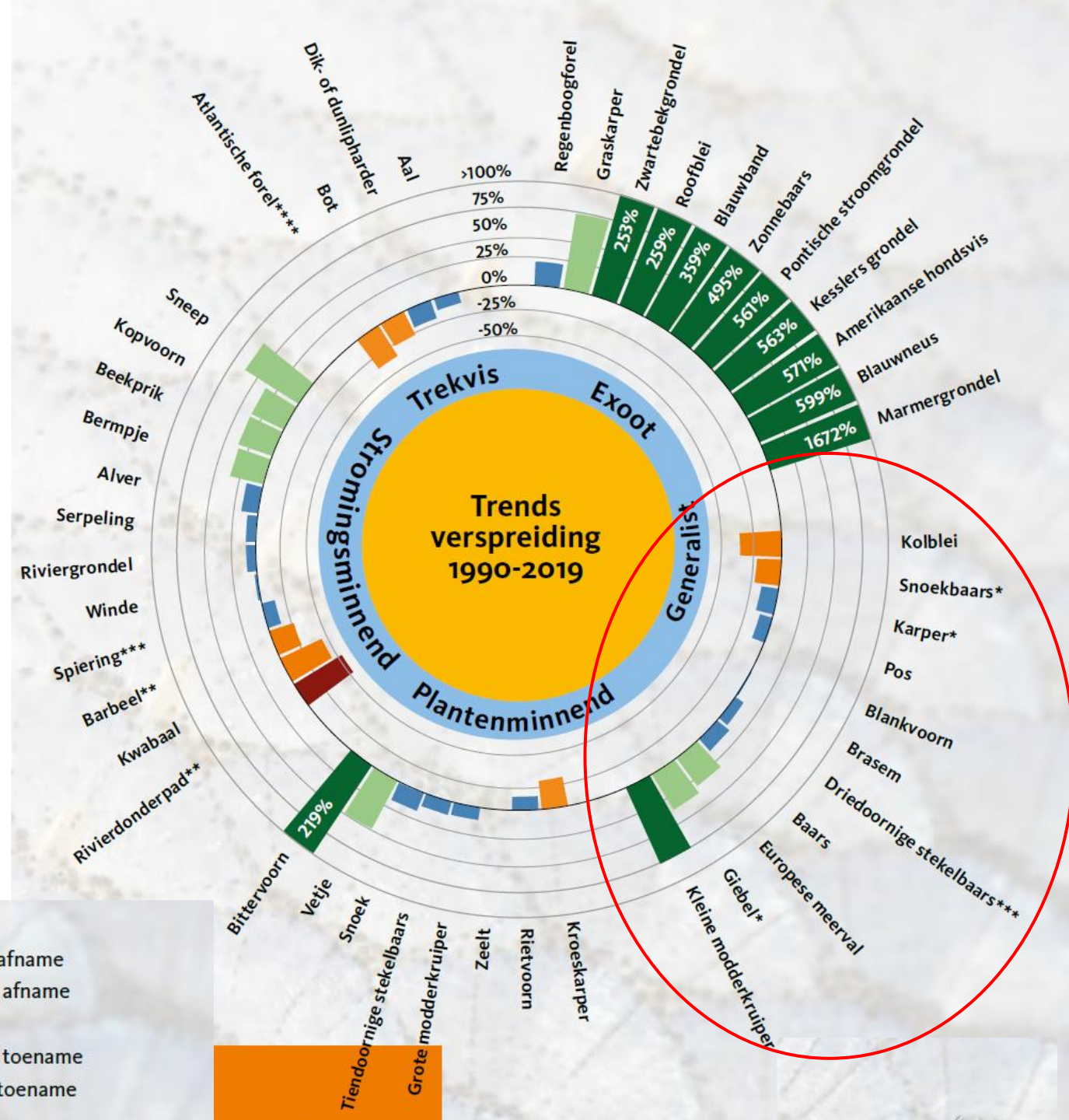
Beschutting

- **Kunstmatig water hoort bij cultuurlandschap**
- **Gevecht tegen successie**
- **Denk aan beschutting in wintermaanden**

Wat is de algemene trend?

- **Herpen, Schipper en Jaarsma (2015)**
 - Lichte toename grotere exemplaren
 - Lichte afname brasem
- **Rijssel, Van Keeken en De Leeuw (2020)**
 - afname brasem, blankvoorn en kolblei Rijkswateren
- **Vrooman, et.al. (2019)**
 - Brasemstand lijkt afgenomen Benedenrivieren
- **Vissenatlas:**
 - Afname verspreiding van kolblei en snoekbaars
- **SVN: kleine wateren abundantie lager**

Veranderend water

Baars 58 cm: 2019

Blankvoorn 48 cm: 2012

Brasem 77 cm: 2017

Giebel 57 cm: 2021

Karper 108 cm: 2000

Kolblei 46 cm: 2019

Snoekbaars 105 cm: 2020

Aandacht voor het algemene

- **Brasemonderzoek IJsselmeergebied (WMR, NIOO, SVN)**
- **Brasemonderzoek Leijen (Van Hall)**
- **Migratie blankvoorn Westerwoldse Aa (SVN/Van Hall/Hunze en Aa's)**
- **Onderzoek karpermigratie Noord-Willemskanaal en Markermeer (SVN)**
- **Pittagonderzoek diverse soorten Hunze en Aa's (Visadvies/Waterschap)**
- **Blankvoornmigratie IJssel → Grote Beek (Ravon, Ws Rijn en IJssel)**
- **Vislift**

Algemeen en toch bijzonder

